

Obsah

Předmluva	11
Úvod	13

1. Teorie vln napětí

1.1. Základní pojmy termodynamiky	17
1.1.1. Základní zákony	17
1.1.2. Ideální plyn	19
1.1.3. Barotropní prostředí	21
1.2. Druhy vln napětí	23
1.2.1. Definice vlny napětí	23
1.2.2. Rozdělení vln napětí z hlediska druhu napětí	24
1.2.3. Rozdělení vln napětí z hlediska velikosti napětí	25
1.2.4. Povrchové vlny	28
1.3. Vlny napětí v kapalných a plynných látkách	29
1.3.1. Vymezení pojmů	29
1.3.2. Silné nespojitosti v dynamice plynů a kapalin	30
1.3.3. Dynamická adiabata. Podmínky nespojitosti při jednorozměrném pohybu	32
1.3.4. Diferenciální rovnice dynamiky plynů a kapalin	32
1.3.5. Charakteristiky pohybových rovnic. Riemannovy invarianty. Prosté vlny	34
1.3.6. Řešení pohybových rovnic	38
1.4. Vlny napětí v pevných látkách	40
1.5. Doplňková literatura	40

2. Výbuch a jeho působení v prostředí

2.1. Formulace problému	41
2.1.1. Definice výbuchu	41
2.1.2. Druhy problémů	41
2.1.3. Vnitřní problém	41
2.1.4. Vnější problém	48
2.1.5. Smíšený problém	49
2.2. Detonace výbušnin	49
2.2.1. Základní vztahy	49
2.2.2. Rozdělení parametrů v oblasti zreagované výbuštiny	51

2.2.3.	Hodnoty parametrů výbuchu ve fixovaném bodu a časovém okamžiku	52
2.2.4.	Střední hodnoty parametrů výbuchu	52
2.2.5.	Okamžitý výbuch	52
2.3.	Rozlet výbuchových plynů	53
2.3.1.	Expanze výbuchových plynů	53
2.3.2.	Rozlet výbuchových plynů v blízkém okolí nálože	53
2.3.3.	Obrazec rozletu	55
2.3.4.	Celkový obraz výbuchu. Počáteční parametry rázových vln	55
2.3.5.	Počáteční parametry rázových vln ve vzduchu	59
2.3.6.	Počáteční parametry rázových vln ve vodě	61
2.3.7.	Počáteční parametry rázových vln v kovech	62
2.4.	Zatížení od kontaktního výbuchu	62
2.4.1.	Poměrný impuls	62
2.4.2.	Rozdělení impulsu na překážce	64
2.4.3.	Celkový impuls.	64
2.4.4.	Užití teorie	65
2.5.	Zatížení od blízkého výbuchu.	66
2.5.1.	Parametry proudu výbuchových plynů	66
2.5.2.	Zatížení překážky	69
2.5.3.	Měrný a celkový impuls	70
2.6.	Působení výbuchu v prostředí.	71
2.6.1.	Výbuch v nestlačitelném prostředí	71
2.6.2.	Výbuch ve stlačitelném prostředí	75
2.7.	Rozrušení konstrukcí	78
2.7.1.	Podmínky garantovaného rozrušení	78
2.7.2.	Probíjení a řezání konstrukcí kontaktními náložemi	80
2.7.3.	Probíjení a řezání konstrukcí kontaktními náložemi v obklopujícím prostředí.	84
2.7.4.	Rozrušení konstrukcí blízkými náložemi	87
2.8.	Výbuch kumulativní nálože	88
2.8.1.	Základní pojmy a předpoklady	88
2.8.2.	Teorie sbíhajícího se proudu	90
2.8.3.	Rychlost pohybu skořepiny kumulativní výdutě	91
2.8.4.	Deformace kumulativního proudu v procesu pohybu	91
2.8.5.	Probíjení pancíře a tlak na překážku	93
2.8.6.	Efektivnost kumulativních náloží	93
2.8.7.	Kumulativní nálože s polosférickou výdutí	94
2.8.8.	Průnik kumulativního proudu překážkami z různých materiálů.	94
2.9.	Doplňková literatura	94
3.	Teorie výbuchu ve vzduchu a její užití	
3.1.	Vznik výbuchové vlny	95
3.1.1.	Molekulární výbuch	95
3.1.2.	Jaderný výbuch	95
3.2.	Parametry výbuchové vlny při výbuchu v neomezené atmosféře	96
3.2.1.	Rázová vlna	96
3.2.2.	Vlna zředění	102
3.3.	Parametry rázové vlny při kontaktním výbuchu	103
3.4.	Vztahy mezi termodynamickými veličinami v čele rázové vlny	105
3.5.	Odraz rázové vlny	105
3.5.1.	Normální odraz	105

3.5.2. Šikmý odraz	106
3.5.3. Přímé vzorce pro parametry přetlaku odrazu	108
3.6. Výbuch nad povrchem tělesa	109
3.7. Působení rázové vlny na tělesa	109
3.8. Zatékání a šíření rázové vlny v kanálech, potrubích, štolách a šachtách	111
3.8.1. Zatékání a šíření rázové vlny v kanálu při výbuchu před vstupním otvorem	111
3.8.2. Vliv změny velikosti průřezu kanálu	114
3.8.3. Vliv zalomení a rozvětvení kanálu	116
3.8.4. Přetlaky v kanálech zakončených předělem	116
3.9. Doplnková literatura	119
4. Teorie výbuchu ve vodě a její užití	
4.1. Vznik výbuchové vlny	120
4.2. Zákonitosti šíření rázových vln	120
4.2.1. Základní vztahy hydrodynamiky	120
4.2.2. Silné nespojitosti v hydrodynamice	121
4.2.3. Dynamická adiabata. Podmínky spojitosti při jednorozměrném pohybu	121
4.2.4. Diferenciální rovnice hydrodynamiky	121
4.3. Parametry rázové vlny při výbuchu sférické nálože	122
4.4. Parametry rázové vlny při výbuchu válcové nálože	124
4.5. Parametry rázové vlny při kontaktním výbuchu	125
4.6. Vztahy mezi hydrodynamickými veličinami v čele rázové vlny	125
4.7. Odraz rázové vlny	125
4.8. Doplnková literatura	127
5. Teorie výbuchu v horninách a její užití	
5.1. Složení a fyzikální vlastnosti hornin	128
5.1.1. Klasifikace hornin	128
5.1.2. Fyzikálně mechanické vlastnosti skalních a poloskalních hornin	128
5.1.3. Fyzikálně mechanické vlastnosti soudržných hornin	130
5.1.4. Fyzikálně mechanické vlastnosti nesoudržných hornin	136
5.2. Charakter působení výbuchu v horninách	136
5.2.1. Výbuch v neomezené hornině	136
5.2.2. Výbuch v hornině ohraničené volným povrchem	139
5.3. Parametry výbuchových vln	140
5.3.1. Zákonitosti šíření výbuchových vln v horninách	141
5.3.2. Teorie modelové podobnosti výbuchů	143
5.3.3. Hodnoty parametrů výbuchových vln v masívu skály	148
5.3.4. Hodnoty parametrů výbuchových vln v masívu zemin	153
5.3.5. Hodnoty parametrů výbuchových vln na povrchu geologického prostředí	168
5.4. Zemní práce	186
5.4.1. Druhy zemních prací	186
5.4.2. Odstupňování efektu výbuchu	187
5.4.3. Výbuchová dutina	188
5.4.4. Výbuchový kráter	204
5.4.5. Výstavba podzemních prostorů	217
5.4.6. Produkce tepelné energie	219
5.4.7. Těžba ropy, oleje a plynu	220

5.4.8.	Stavební jámy	220
5.4.9.	Přehrady	225
5.4.10.	Přístavy	225
5.4.11.	Vodní nádrže, rybníky, jezera	225
5.4.12.	Skrývky	227
5.4.13.	Studně, šachty	227
5.4.14.	Kypření a drobení půdy	227
5.4.15.	Zpevňování základových půd	227
5.4.16.	Nové metody výbuchů na usměrněný výhoz	230
5.5.	Dobývání ložisek	231
5.5.1.	Druhy odstřelů	231
5.5.2.	Teorie výpočtu jednotlivých náloží	233
5.5.3.	Teorie mžikových odstřelů skupiny náloží	239
5.5.4.	Teorie časovaných odstřelů skupiny náloží	241
5.5.5.	Teorie drobení hornin výbuchem	250
5.6.	Doplňková literatura	261
6.	Destrukční práce	
6.1.	Demolice stavebních objektů	262
6.1.1.	Podstata destrukčních prací	262
6.1.2.	Parametry destrukčních prací u staveb zděných a betonových	262
6.1.3.	Parametry destrukčních prací u staveb železobetonových a ocelových	264
6.1.4.	Zásady destrukčních prací	266
6.2.	Seismické účinky destrukcí	266
6.2.1.	Fyzikální jevy	266
6.2.2.	Měření seismických účinků	267
6.2.3.	Intenzita otřesů	268
6.3.	Doplňková literatura	268
7.	Výpočet pružných soustav	
7.1.	Soustavy s jedním stupněm volnosti	270
7.1.1.	Účinky sil proměnných podle různých zákonů	270
7.1.2.	Vliv interakce soustavy a prostředí	271
7.2.	Soustavy s konečným počtem stupňů volnosti	274
7.3.	Prutové soustavy	275
7.3.1.	Příčný pohyb prutů	275
7.3.2.	Podélné kmitání prutů	288
7.3.3.	Krouťivý pohyb prutů	290
7.3.4.	Deformační rovnice	292
7.3.5.	Výpočet konstant $a_{(j)}$, $\alpha_{(j)}$	295
7.3.6.	Maximální hodnoty deformací a vnitřních sil	298
7.4.	Doplňková literatura	301
8.	Výpočet pružnoplastických soustav	
8.1.	Soustavy pružnoplastické s obecným pracovním diagramem	302
8.1.1.	Soustavy s jedním stupněm volnosti	303
8.1.2.	Soustavy s konečným a nekonečným počtem stupňů volnosti	304

8.2. Soustavy ideálně pružnoplastické	305
8.2.1. Soustavy s jedním stupněm volnosti	306
8.2.2. Soustavy s konečným počtem stupňů volnosti	309
8.2.3. Soustavy s nekonečným počtem stupňů volnosti	309
8.3. Soustavy tuhoplastické	320
8.3.1. Soustavy s jedním stupněm volnosti	321
8.3.2. Nosníky	322
8.3.3. Oblouky	330
8.3.4. Obdélníkové desky	335
8.3.5. Kruhové desky	343
8.3.6. Kopule	347
8.4. Pružnoplastické soustavy citlivé k rychlosti deformace	353
8.4.1. Zákony deformace těles v čase	353
8.4.2. Přibližný způsob respektování vlivu rychlosti deformace	356
8.4.3. Nosníky	356
8.4.4. Obdélníkové desky	359
8.5. Doplnková literatura	364
9. Seismické účinky výbuchů	
9.1. Pohyb podloží	367
9.2. Výpočet pružných soustav	370
9.2.1. Soustavy s jedním stupněm volnosti	370
9.2.2. Soustavy s diskrétními hmotnými body	378
9.2.3. Prutové soustavy	382
9.3. Pružnoplastické soustavy	387
9.4. Regulování seismických účinků	390
9.5. Seismický účinek indukované vlny	391
9.5.1. Svislý seismický pohyb	392
9.5.2. Vodorovný seismický pohyb	397
9.5.3. Otáčivý seismický pohyb	398
9.6. Posouzení seismických účinků	399
9.6.1. Míra posouzení seismických účinků	399
9.6.2. Přímé posouzení bezpečné vzdálenosti	401
9.7. Doplnková literatura	402
10. Literatura	403
Rejstřík	408